

отримання безцінного педагогічного досвіду найкращих сучасних дослідників. Недоліками цього процесу є неспроможність української освіти конкурувати на ринку праці, неможливість проведення необхідних реформ, та сама відсутність умов для цих реформ. Неможливість протистояти процесу глобалізації загрожує уніфікацією не тільки освітній галузі, а й культурі українського народу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Джурицкий А. Н. История педагогики и образования : учебник для бакалавров, 3-е изд., перераб. и доп. Москва : Издательство Юрайт, 2013. 676 с.
2. Бухтеева Е.Е. Тенденции глобализации в образовании. Преподаватель XXI век. 2013. № 3. С.38 – 42.
3. Зінченко В.В. Соціосистемна глобалізація вищої освіти: тенденції, наслідки, перспективи. Освітологічний дискурс. 2015. № 3. С. 127-139.
4. Малахова Ж.Д. Викладання соціології: досвід інноваційних прийомів: Навч. пос. Київ: Центр учбової літератури, 2008. 280 с.
5. Мосьпан Н.В. Глобалізація вищої освіти в ЄС: наслідки та перспективи. Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія : Педагогічні науки. 2017. Вип. 148. - С. 91-95.
6. Скотна Н. В. Вища освіта в епоху глобалізації. Вісник Національного авіаційного університету. 2013. № 2. С. 88-91.
7. Хомерікі О.А. Українська вища освіта в умовах глобалізації: крок назад перед стрибком уперед, або шлях по замкненому колу? Грані. 2015. № 4. С. 36-40.
8. Штатская Т.В. Глобализация Образования. Успехи современного естествознания. 2009. №11. С. 65-66.

УДК 378.091.3.

Колієнко Анжеліка,
студентка 64-І групи ННІФІ
Глухівського НПУ імені
О. П. Довженка,
м. Глухів, Україна

ЗАСТОСУВАННЯ ІСТОРИЧНИХ ДЖЕРЕЛ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ

Стаття присвячена дослідженню поняття та видів історичних джерел, методики впровадження їх на уроки історії та формування предметно-історичної інформаційної компетентності учнів. Під предметно-історичною інформаційною компетентністю маються на увазі вміння та навички школярів працювати з джерелами історичної інформації. Учні повинні вміти інтерпретувати зміст, визначати надійність, критично аналізувати розбіжності в позиціях авторів джерел. За роки навчання в закладах загальної середньої освіти, у школярів мають виробитись навички до самоосвіти, вміння оперувати інформацією.

Ключові слова: історичне джерело, інформаційна компетентність, документ, методика, урок, вміння, навички.

Koliienko A. A. Application of historical sources in the process of formation of information competence of students. *The article is devoted to the study of the concept and types of historical sources, methods of their introduction to history lessons and the formation of subject-historical information competence of students. Subject-historical information competence refers to the ability and skills of students to work with sources of historical information. Students must be able to interpret the content, determine the reliability, critically analyze the differences in the positions of the authors of the sources. During the years of study in general secondary education, students must develop skills for self-education, the ability to operate with information.*

Key words: historical source, information competence, document, methodology, lesson, skills, abilities.

Постановка проблеми. Сучасна освіта в закладах загальної середньої освіти знаходиться на такому етапі розвитку, де наявне послідовне впровадження компетентнісного підходу до процесу навчання молодого покоління. Фахівці-методисти дотримуються думки, що освітній процес повинен бути компетентнісно-орієнтованим. Це має простежуватись в його спрямованості на результат, певному рівні учнівських досягнень. Серед складників предметно-історичної компетентності виділяють інформаційну компетентність, яка передбачає роботу дітей з історичною джерельною інформацією. Варто наголосити на тому, що сучасна історична освіта школярів неможлива без формування саме інформаційної компетентності, тобто вміння знаходити і доцільно використовувати інформацію.

Аналіз досліджень і публікацій. Питання використання історичних джерел під час навчання історії завжди активно досліджувалось науковцями. Проблему почали вивчати наприкінці XIX – на початку XX ст. російський історик М. Стасюлевич, німецький педагог Г. Дістервег, російський методист І. Виноградов. У 1880-х роках було засновано Київську школу В. Антоновича, до якої входили провідні історики того часу: М. Грушевський, Д. Багалій, М. Довнар-Запольський, Д. Дорошенко, Н. Полонська-Василенко. Всі представники цієї школи ретельно вивчали документи, уривки з яких вміщували на сторінках своїх праць. Дещо пізніше, на початку XX століття, російські історики М. Рожков, М. Покровський, Я. Кулжинський підбирали тексти джерельної інформації в залежності від рівня їх доступності для учнів.

У середині ХХ століття методисти В. Карцов, О. Вагін, П. Лейбенгруб, Н. Андрієвська, В. Бернадський, Н. Дайрі, М. Зинов'єв, Ф. Коровкін, І. Лернер, Н. Сперанська, Є. Агібалов, Г. Донський також виступали за роботу з документальними джерелами на уроках історії. Цю ж проблему продовжують досліджувати сучасні українські методисти: К. Баханов, В. Власов, Л. Задорожна, Ю. Малієнко, В. Мисан, О. Пометун, Г. Фрейман. Вони звертають увагу на вдосконалення роботи з джерелами на уроці, оновлення форм організації діяльності учнів, звертають увагу на різноманітні підходи до класифікації і функцій історичних документів.

Визначення невирішених питань досліджуваної проблеми.

У той же час, науковцями ще не досліджені всі аспекти зазначеної теми. Для цього необхідно простежити те, як відбувається формування інформаційної компетентності учнів в процесі використання історичних джерел, а також приклади того, яким чином та на якому етапі уроку історії доцільно використовувати джерельну інформацію. Питання мети та користі від роботи з документальними джерелами також лишаються відкритими. До того ж варто звернути увагу на визначення етапів опрацювання джерел та уміння учнів, які формуються в кінцевому результаті.

Формулювання мети та завдань статті. Мета науково-педагогічного дослідження полягає в тому, щоб на основі комплексного аналізу наукової літератури з'ясувати роль історичного джерела в шкільній історичній освіті та в процесі формування інформаційної компетентності учнів закладів загальної середньої освіти.

Завдання дослідження:

1. Розкрити поняття історичних джерел та їх класифікації.
2. Висвітлити сутність формування інформаційної компетентності учнів на уроках історії.
3. Охарактеризувати різні види методик використання історичних джерел на уроках історії.

Виклад основного матеріалу дослідження. Окрім навчання учнів «готовими матеріалами», ключовим завданням для вчителів історії є розуміння того, що основу історичної науки становить так звана «джерельна база». Школярі мають знати, що в історичних джерелах міститься об'єктивна та суб'єктивна інформація. При написанні будь-яких робіт з історії дослідники повинні обов'язково звертатись до джерельної інформації.

На думку Я. Калакури, І. Войцехівської, С. Павленко: «Історичне джерело – це носій історичної інформації, що виник як продукт розвитку природи і людини й відбиває той чи інший бік людської діяльності» [2, с. 68]. Варто пам'ятати, що «... якби історія позбулася джерел, фактів та аргументів, вона б перестала бути наукою, учительською життя» [2, с. 3]. На думку вчених П. Мороза та І. Мороз: «Історичні джерела – це речові знахідки, писемні пам'ятки, зображення, будівлі, звичаї, мови народів, тобто усе те, що дає уявлення про минуле» [7, с. 66]. А. Кормич та В. Багалецький тлумачать історичне джерело об'єктом, який існує на час дослідження і містить інформацію про факти минулого, що мають пізнавально-історичне значення [4]. Варто розуміти, що навіть найбільш досвідчені історики не в змозі працювати з об'єктом свого дослідження безпосередньо, тому що події минулого нереально відтворити знову. Їх можна лише простежити в джерелах, які по суті є єдиними носіями інформації про минуле. Проте будь-яке джерело створене самою людиною. «Людський фактор» не завжди позитивно впливає на джерело. Як вже зазначалось, джерельна інформація поєднує в собі об'єктивний та суб'єктивний фактори. Об'єктивна складова відображає історичну дійсність, а суб'єктивна полягає в тому, що джерело – це продукт діяльності людини. Саме тому вчителі доцільно розказати учням, що до будь-якої джерельної інформації варто «ставитись обережно», крім цього пояснити правила роботи з джерелами в цілому та інформацією, яка в них міститься. Ця робота, головним чином, полягає у порівнянні джерельних відомостей. Неможливо робити загальні висновки, опрацювавши лише одне джерело.

Крім вищезазначеного, варто наголосити на тому, що існують два етапи історичного джерела, такі як: доджерельний і власне джерельний. На першому етапі всі джерела виконують свої службові функції. Наприклад, закони використовуються для утвердження певних суспільних взаємин, культові споруди – для поклоніння богам, картини – для задоволення естетичних потреб. Другий етап історичного джерела починається з того моменту, коли воно вже не виконує свою первинну функцію і стає складовою загальної джерельної бази. Саме тому на цьому етапі джерело вводиться до наукового обігу і його активно вивчають історики [2, с. 70]. До речі, дослідники дотримуються такої думки: «Чим суттєвішою була первинна соціальна функція джерела (вплив на подальші історичні події, процеси, явища тощо), тим вагомішим буде значення джерела як носія певних відомостей» [2, с. 70].

Вчені П. Мороз та І. Мороз поділяють джерела на: речові, писемні, усні, візуальні. Як бачимо, класифікація адаптована для учнів середньої ланки [7, с. 66]. Відома українська методистка Г. Яковенко виділяє серед історичних джерел образотворчі (скульптура, живопис); речові (предмети праці, побуту); письмові (літописи, хроніки, документи) [11, с. 116]. Крім вищезазначеного, провідні українські методисти О. Пометун та Г. Фрейман у своєму навчально-методичному виданні «Методика навчання історії в школі» розглядають роботу з історичними документами на уроках історії. Згідно першої класифікації, документи вони об'єднують у три великі групи: актові, оповідно-описові та художні документи. Крім цієї класифікації, вищезгадані методисти групують документи за змістом: державно-правові; документи внутрішньополітичного характеру і окремо зовнішньополітичного характеру; господарські документи; наукові, філософські праці;

міфологія; матеріали релігійного характеру; оповідно-описові твори; твори художньої літератури [10, с. 149]. Фактично друга класифікація деталізує, розширює першу.

Найбільш детальну класифікацію джерел подають згадані вчені у підручнику «Історичне джерелознавство». Вони об'єднують джерела у п'ять великих груп. За способом кодування та відтворення інформації виокремлюються речові, словесні (усні та письмові), зображальні, звукові (фонічні), поведінкові, конвенціональні. За змістом джерелознавці об'єднують соціально-економічні (господарські), політичні, правничі, культурологічні, релігійні. За походженням – особові, колективні, за фондоутворювачем. За хронологічно-географічною ознакою – історичні епохи, періоди; регіони, країни та інше. До п'ятої групи (за формою) належать: будівлі, літописи, картини, кінофільми тощо [2, с. 96]. Ця класифікація є більш детальною, ніж всі попередні. Це пов'язано з тим, що джерелознавці за основу взяли різні критерії, за якими можна згрупувати історичні джерела. Розробники Концепції Нової української школи дуже багато уваги приділяють питанню компетентностей, які мають бути сформовані в учнів, визначаючи це поняття як: «... динамічна комбінація знань, способів мислення, поглядів, цінностей, навичок, умінь, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно провадити професійну та / або подальшу навчальну діяльність» [3, с. 10]. Тобто, поняття «компетентність» означає обізнаність, тямущість. Загалом, компетентісно-орієнтоване навчання завжди полягає у спрямованості на результат досягнень учнів.

Як педагоги, так і методисти виокремлюють три види компетентностей. Перша група компетентностей – це ключові. Зокрема, у Концепції Нової української школи вони визначаються як: «...ті, яких кожен потребує для особистої реалізації, розвитку, активної громадянської позиції, соціальної інклюзії та працевлаштування і які здатні забезпечити особисту реалізацію та життєвий успіх протягом усього життя» [3, с. 10]. Український педагог Н. Мойсеюк у посібнику «Педагогіка» детально аналізує ключові компетентності. Нею було виокремлено сім ключових компетентностей: уміння вчитися, загальнокультурна, громадянська, підприємницька, соціальна, з інформаційних і комунікаційних технологій, здоров'язберігаюча [6].

Наступний тип компетентностей – загальнопредметні. Вони відносяться до конкретних освітніх галузей, навчальних предметів. Учні опановують їх після вивчення певного предмету. До третього типу компетентностей належать спеціально-предметні (предметні), котрі є більш конкретними для навчальних предметів. «Система предметних компетентностей, що формується у навчанні кожного навчального предмета, відповідає специфіці його змісту» [8, с. 6]. Предметних компетентностей багато, але більш ґрунтовно розглянемо саме предметно-історичну. «Історична компетентність учнів – це здатність учнів самостійно пізнавати, осмислювати та оцінювати минуле України та світу, соціальний й моральний досвід минулих поколінь» [8, с. 6]. Згадана компетентність включає в себе такі складові компетенції: хронологічні, просторові, логічні, аксіологічні, інформаційні [9, с. 25]. Одним з ключових завдань нинішньої історичної освіти є формування, розвиток та удосконалення інформаційної компетентності школярів. Тлумачення «інформаційної компетентності» подібні між собою. Так, О. Пометун у ній вбачає «здатність учнів працювати з джерелами історичної інформації» [9, с. 25]. У методичних рекомендаціях провідних фахівців відділу суспільствознавчої освіти Інституту педагогіки НАПН України «Формування компетентностей учнів основної школи у процесі навчання всесвітньої історії» зазначено: «Інформаційна компетентність передбачає уміння учнів працювати з джерелами історичної інформації...» [8, с. 10]. Методистка Г. Яковенко вказує що, «Інформаційна компетентність – це уміння працювати з джерелами історичної інформації, інтерпретувати зміст джерел, визначати їх надійність, виявляти і критично аналізувати розбіжності в позиціях авторів джерел» [11, с. 61].

Варто наголосити на тому, що складовою будь-якою компетентності є уміння. «До інформаційних умінь відносять способи діяльності пов'язані з пошуком, одержанням інформації з різних видів джерел (письмових, образотворчих, речовинних та ін.), її відтворенням (розповідь, опис, виклад та ін.) і письмовою фіксацією (складання плану, опорного конспекту, тез та інше)» [5, с. 60]. Методистка О. Пометун у посібнику «Компетентісно орієнтована методика навчання історії в основній школі» вказала ті предметно-історичні інформаційні уміння, які повинен мати учень: «1. критично аналізувати та оцінювати історичні джерела, виявляти тенденційну інформацію та пояснювати її необ'єктивність; 2. користуватись довідковою літературою, Інтернетом тощо для самостійного пошуку інформації; 3. систематизувати історичну інформацію, складаючи таблиці (хронологічні, синхроністичні, конкретизуючі, таблиці розвитку та ін.), схеми, різні типи планів (простий, розгорнутий, картинний тощо); 4. самостійно інтерпретувати зміст історичних джерел та відбиті в них історичні факти, явища, події; 5. оцінювати, порівнювати, пояснювати факти і явища дійсності на основі інформації, отриманої з різних джерел знань; 6. бачити інші точки зору, визнавати і сприймати цю різноманітність; 7. будувати усні та письмові висловлювання (позицію) щодо історичних фактів, історичних постатей та історичної теорії» [9, с. 25].

Основна мета історичної освіти полягає не лише у формуванні широкої бази знань учнів. Важливим її завданням є розвиток історичного мислення, яке найкраще буде прогресувати саме через опрацювання історичних джерел. За роки навчання в закладах загальної середньої освіти, учнів мають виробитись навички до

самоосвіти, вміння оперувати інформацією. Методистка О. Пометун вважає, що: «сучасному суспільству потрібна інформована та компетентна особистість, яка спроможна приймати самостійні рішення і нести відповідальність за власні вчинки» [10, с. 28]. Вчителі історії найбільш часто організують роботу з письмовими історичними джерелами для учнів. Така робота може бути індивідуальною або ж груповою (інтерактивною). Варто пояснювати учням, що джерела є не тільки письмові. О. Пометун зазначила: «...до історичних джерел належить все створено людиною, у тому числі результати її взаємодії з навколишнім середовищем, а також предмети матеріальної культури, звичаї, обряди, пам'ятки писемності» [10, с. 145]. Історичні події ніколи не можна розглядати тільки з однієї точки зору, мінімально їх має бути дві. Це повинні бути спогади осіб, які дотримувались протилежних думок з приводу того чи іншого питання. Методист В. Власов стверджує: «...документ дає змогу аналізувати й тлумачити різні чи протилежні точки зору на події: з погляду або переможця, або переможеного; з погляду різних соціальних, етнічних, політичних та ідеологічних груп; з різних перспектив – національної, сусідніх держав тощо» [1, с. 5].

Впровадження історичних джерел на уроках історії розпочалося ще з другої половини XIX століття. Зокрема, російський історик М. Стасюлевич пропонував, що робота учнів з джерелами має бути самостійною або ж під керівництвом вчителя. Такі методисти як А. Гартвіг, М. Рожков, М. Ковалевський пропагували лабораторні заняття для роботи з джерелами. Вони дотримувались думки, що учні мають самостійно опрацювати джерела ще до читання підручника [10, с. 146]. З 1960-х років провідні педагоги почали працювати над впровадженням джерел на уроках історії. У 80-х роках XX століття з'являються перші підручники, в яких були розміщені документальні джерела, але майже всі вони стосувались політичного життя СРСР. З 1990-х років і до сьогодні триває активний процес щодо використання історичних матеріалів на уроках історії. Методисти К. Баханов та Л. Задорожна і нині дотримуються думки, що робота з документами повинна проводитись систематично та ґрунтуватись на «моделі лабораторного-практичного навчання» [1, с. 6]. Методист В. Власов стверджує, що «...робота з історичним джерелом за умов сучасної школи можлива лише в поєднанні з підручником» [1, с. 7].

Джерела можна використовувати на різних етапах уроку, проте найчастіше їх залучають під час вивчення нової теми та закріплення знань учнів [5, с. 62]. Історичні джерела при підготовці до уроку вчитель може брати з хрестоматій, які вміщують в собі різні види письмових джерел. Методисти О. Пометун та Г. Фрейман стверджують, що при підготовці до уроку вчитель має дидактично обробити документ, тобто відібрати ту інформацію, яку доречно використати. Це значно полегшить роботу учнів і зекономить час для виконання завдання. Крім цього, зазначено, що дослідження школярами джерел має поступово ускладнюватись. Якщо для 5-6-х класів достатньо буде матеріалу описового характеру обсягом до 15 рядків, то у 7-8-х класі стрімко зростає кількість документів господарського і юридичного характеру. У 9 класі здебільшого мають використовуватись політичні, програмні документи [10, с. 151].

Методистка Г. Яковенко дотримується думки, що і вчителю і учням варто працювати з джерелами за такими етапами: «... підготовча робота; засвоєння змісту джерел; виконання узагальнюючих і практичних завдань» [11, с. 117]. Підготовча робота включає в себе першопочаткову роботу з джерелом, зокрема варто з'ясувати такі моменти: що це за документ та хто його автор. Дуже важливим є обізнаність вчителя та учнів щодо постаті автора, а саме чи був він очевидцем подій. Наступні два етапи роботи з джерелом базуються суто на аналізі інформації. Якщо вчитель пропонує опрацювання того чи іншого джерела, то варто заздалегідь продумати питання, на які учні будуть відповідати [1, с. 7].

Доволі ефективним є використання документальних джерел на уроках історії за допомогою інтерактивних методів роботи. Вчитель об'єднує учнів в групи і вони працюють над тим чи іншим джерелом. Найчастіше використовуються такі методи групової роботи з джерельною інформацією: «Мозковий штурм», «Синтез думок», «Діалог», «Займи позицію», «Коло ідей» та інші. Всі перераховані методи побудовані за принципом: отримання завдання від вчителя, опрацювання документу чи декількох документів, обговорення в межах своєї групи, представлення ідей щодо відповіді на певне проблемне питання в межах класу. Наприкінці такої роботи вчителю варто підсумувати почуте і за необхідністю дати основне під запис у конспект. Така робота є доволі ефективною, адже задіяні всі учні класу [10, с. 152].

Висновки та перспективи подальших досліджень проблеми.

Історичні джерела – це носій історичної інформації, що виник як продукт розвитку природи і людини й відбиває той чи інший бік людської діяльності. Не можливо написати ґрунтовну історичну працю без аналізу джерел. Проте до джерельної інформації варто ставитись з обережністю, оскільки творцями будь-яких джерел, як вже зазначалося, є люди, які мають свою позицію. Для більш правильної оцінки тих чи інших історичних подій варто порівнювати декілька джерел між собою. Крім самих визначень історичних джерел, у статті були досліджені різні варіанти їх класифікацій. Прийнято джерела поділяти на: речові, писемні, усні, візуальні, фонічні. Що стосується саме документальних джерел, то їх об'єднують у три великі групи: актові, оповідно-описові, художні документи.

У статті було проаналізовано сутність формування інформаційної компетентності учнів на уроках історії. У предметно-історичній інформаційній компетентності методисти вбачають вміння та здатність учнів

працювати з джерелами історичної інформації. Учні мають вміти інтерпретувати зміст, визначати надійність, критично аналізувати розбіжності в позиціях авторів джерел. Опрацювання джерельної інформації на уроках історії має бути систематичним. Лише за таких умов можна досягти позитивних результатів від такого виду роботи. Робота з джерелами на уроках історії може бути індивідуально або ж інтерактивною (груповою). Крім цього, провідні методисти схиляються до думки, що вчителю при підготовці до такого уроку, варто дидактично обробити той чи інший документ, продумати завдання (запитання).

Таким чином, на основі вивченої методичної літератури, можна зробити висновок, що робота на уроках історії з історичними джерелами позитивно впливає на учнів. Дослідження джерельної інформації зацікавлює школярів, дає більш глибокі знання, розвиває аналітичні здібності, навички до самостійного пошуку і використання інформації.

ЛІТЕРАТУРА

1. Власов В. С. Роль підручника у формуванні вмінь працювати з історичним джерелом. *Історія в школах України*. 2009. №6. С. 3 – 9.
2. Калакура Я. С., Войцехівська І. Н., Павленко С. Ф. Історичне джерелознавство: підручник для студентів історичних спеціальностей вищих навчальних закладів. Київ: Либідь, 2003. 176 с.
3. Концепція «Нова українська школа». URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
4. Кормич Л. І., Багацький В. В. Історія України. URL: <http://politics.ellib.org.ua/pages-cat-165.html>
5. Левітас Ф. Л., Салата О. О. Методика викладання історії. Практикум для вчителя. Харків: Основа, 2007. 112 с.
6. Мойсеюк Н. С. Педагогіка: навчальний посібник. URL: <https://westudents.com.ua/knigi/347-pedagogka-moyseyuk-n.html>
7. Мороз П. В., Мороз І. В. Вступ до історії: підручник для 5 класу закладів загальної середньої освіти. Київ: ТОВ «КОНВІ ПРІНТ», 2018. 176 с.
8. Морозов П. В. Формування компетентностей учнів основної школи у навчанні всесвітньої історії: методичні рекомендації. Київ: Інститут педагогіки НАПН України, 2017. 21 с.
9. Пометун О. І., Гупан Н. М., Власов В. С. Компетентісно орієнтована методика навчання історії в основній школі: методичний посібник. Київ: ТОВ «КОНВІ ПРІНТ», 2018. 208 с.
10. Пометун О. І., Фрейман Г. О. Методика навчання історії в школі: навчально-методичне видання. Київ: Генеза, 2006. 328 с.
11. Яковенко Г. Г. Методика навчання історії: навчально-методичний посібник. Харків: ХНАДУ, 2017. 324 с.

94:323.15((47+57):477=411.16)"192"

Кравченко К. О., Турков В. В.,
СумДПУ імені А. С. Макаренка
м. Суми, Україна

СТАНОВЛЕННЯ ПОЛІТИКИ РАДЯНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ ПО ВІДНОШЕННЮ ДО ЄВРЕЙСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ МЕНШИНИ УКРАЇНИ У 20-Х РР. ХХ СТ.

Стаття присвячена висвітленню політики радянської держави по відношенню до єврейської національної меншини України у 20-х рр. ХХ ст.

Ключові слова: *радянська національна політика, євреї, Комісія з справ національних меншин, адміністративно-територіальні одиниці, національні камери.*

Kravchenko K.O., Turkov V. V. Formation of the policy of the Soviet state in relation to the Jewish national minority of Ukraine in the 20s of the XX century.

The article is devoted to the coverage of the policy of the Soviet state in relation to the Jewish national minority of Ukraine in the 1920s.

Key words: *Soviet national policy, Jews, Commission on National Minorities, administrative-territorial units, national chambers.*

Постановка проблеми. На початку 20-х рр. ХХ ст. українське єврейство потерпало від нестачі продовольства, безробіття, скрутних життєвих умов, недостатньої кількості їжі, медичного обслуговування та освітніх установ. Щоб покращити становище єврейства, радянська держава почала втілювати у життя достатньо ефективну національну політику. Вона була пов'язана зі створенням спеціальних органів, які займалися питаннями проблем єврейства щодо землеустрою, боротьбою з неписьменністю та безробіттям. Також були створені єврейські адміністративно-територіальні одиниці та судові органи.

Аналіз актуальних досліджень. Вивчення окремих аспектів політики радянської влади по відношенню до українського єврейства займалися такі дослідники, як Б. М. Бабій [2], О. П. Данильченко [3], О. Кудаткін [5],

А. В. Черкаський [10], Б. В. Чирко [11], Л. Д. Якубова [13]. Вище згадані автори дослідили окремі аспекти політики радянської держави по відношенню до єврейства України, але узагальнюючого дослідження по цій проблемі так і не було зроблено.